

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Eno leto hitlerjanstva.

Predzadnji dan januarja je preteklo leto, odkar je narodni socializem s Hitlerjevimi državnim kanclerstvom prevzel oblast v Nemčiji. Dne 30. januarja 1933 je bil Hitler imenovan za državnega kanclerja. To je prišlo iznenada za inozemstvo, pa tudi za širše kroge v Nemčiji. Kaj je pri tej velevažni spremembi odločevalo, je zagrnjeno s koprano tajnosti. Govorilo se je o tem, da so takrat častniki nemškega Reichwehra pripravljali nekako zaroto zoper Hitlerja. Koliko je resnice na teh govoricah, se doslej vsaj v inozemstvu ni moglo ugotoviti.

Bilanca enega leta hitlerjanstva na vladi za narodno-socialistično stranko ni ugodna. Mi smo toliko objektivni, da priznamo, da v enem letu ne more nobena stranka oživitviti svoj program tako, da bi se mogla izreči dokončna sodba. Vendar pa enoletna doba zadostuje, da se pokaže duh, ki tiči za besedami programa, da se v določenih obrisih začnejo črtati smernice, ki se bo v njih gibalo strankino delovanje v notranji in zunanji politiki. In vprav v tem smislu je treba poudariti: narodni socializem je veliko obetal in veliko hujskal. Obete ni izpolnil, s hujskanjem pa nadaljuje.

Adolf Hitler je kmalu potem, ko je dobil oblast v roke, opredelil svojo četrtletko, svoj program za 4 leta. Kot nalogo 1. leta je določil: odstranitev brezposelnosti, ustvaritev podlage za izvedbo socialnega programa stranke, ter očiščenje uprave v državi in v deželah. Nemško ljudstvo se bo osvobodilo suženjstva versajske mirovne pogodbe. Ustvarilo se bo edinstvo nemškega ljudstva. Ta četrtletka, ki je bila kot program proglašena ne samo o priliki volitev, marveč tudi po volitvah kot delovni program ljudstvu odgovorne vlade, sme služiti kot merilo za presojo narodno-socialističnih vladnih uspehov.

Kar se tiče števila brezposelnih, je to število v Nemčiji od 1. januarja do 31. decembra 1933 padlo od 5.7 milijonov na 4 in pol milijona. Število tistih, ki živijo kot brezposelni od državne podpore, znaša po najnovejših zanesljivih podatkih 16 milijonov. O kakšni odstranitvi brezposelnosti ni niti sledu. Majhen uspeh, ki se je dosegel, je bil dosežen tako, da je 400.000 možkih bilo sprejetih v napadalne oddelke in druge formacije narodno-socialistične stranke, katere sedaj vzdržuje država. Veliko izdaje država tudi za delovno

oskrbo (da oskrbi brezposelne z delom). V to svrhu sta bili obljubljeni iz državne blagajne 2 milijardi mark, od katerih je doslej bilo izplačanih 600 milijonov.

Osebnost gospodarstvo nazaduje. Obljube, katere so se dale nemškemu kmetu, se niso izpolnile; gmotno stanje kmeta ni nič boljše ko prej. Agrarna reforma ni izvedena, o notranji kolonizaciji (naselitvi) še tudi ni nobenega sledu. Od industrij so nekoliko napredovale težka, tekstilna in industrija z usnjem, vse druge so nazadovale. Nemška zunanja trgovina je padla po obsegu in vrednosti izvoženega blaga. Ta trgovina sedaj komaj prispeva 400 milijonov mark k odplačilu dolgov Nemčije inozemstvu. Izvoz v sovjetsko Rusijo je l. 1933 sicer še znašal po vrednosti 131 milijonov, sedaj pa vedno bolj pada.

V zunanji politiki izkazuje enoletna bilanca hitlerjanstva velike, skoro same pasive. Zunanji svet hitlerizmu ne zaupa, in to tem bolj, ker Nemčija noče nič slišati o tem, da bi se pridružila drugim državam v njihovem stremljenju po razoroženju, marveč zahteva za se pravico, da svojo dosežanjo oboroženost pomnoži. Da bi ta svoj cilj dosegla, je izstopila iz Zveze narodov. Posledica je bila, da je Nemčija zapadla osamljenosti. Po Evropi se je razpredla mreža pogodb o nenapadanju. Nemška vlada se je krčevito trudila, da bi se iz te mreže osvobodila. Začela je pogajanja z različnimi državami, ki so po veliki večini ostala brezuspešna. Le s Poljsko se je posrečila sklenitev ne-

napadalne pogodbe. Zato pa bo hitlerizem za dobo 10 let moral opustiti napadanje poljskega koridorja (zveze) do morja.

Vsa veličina nevarnosti, ki preti miru v Evropi od nemškega narodnega socializma, pa je izražena v nemško-avstrijskem sporu. Hitlerizem hoče Avstrijo Nemčiji pridružiti. Tla za to naj pripravi terorizem narodnih socialistov v Avstriji, ki z demonstracijami, požigi, uboji, metanjem bomb in drugimi nasilnimi sredstvi vplivajo ustrahovalno na ljudstvo, da bi ga prisilili k priklonitvi hitlerjevski Nemčiji. Ta narodno-socialistična nasilna propaganda je Nemčijo doslej stala že nad 300 milijonov mark. Kljub protestom Evrope noče hitlerizem popustiti od te točke svojega programa. V svojem govoru, ki ga je imel Hitler na seji nemškega parlamenta ob 1. obletnici svoje vlade, je z ozirom na Avstrijo izjavil: »Zdi se mi samo po sebi razumljivo, da se ideja, ki je zgradila in globoko vzvalovila ves nemški narod, ne bo ustavila na meji sosedne države, ki je po krvi in po jeziku nemška, ki je v zgodovini pod imenom nemška vzhodna marka skozi dolga stoletja bila bistven del nemške države.«

Hitlerizem torej noče odmakniti svojih rok od Avstrije. On sanja san Velike Nemčije, v kateri bo sedanja Avstrija tvorila bistven del. In vprav v tem je velika nevarnost hitlerizma za ohranitev miru v Evropi. Avstrijsko vprašanje ni vprašanje Nemčije, marveč je vprašanje Evrope. Evropa ne more mirno gledati in tudi ne bo gledala, da bi država, ki je po svetovni vojni v novi obliki vznikla ob Donavi kot mednarodno jamstvo miru in sred-

K spremembi francoske vlade. Levo predsednik francoske republike Leblun, ki je poveril sestavo nove vlade radikalnemu socializmu Daladieru — desno.

stvo za ohranitev političnega ravnotežja v srednji Evropi, to svojo važno nalogo zavrgla s tem, da bi izginila v žrebu Velike Nemčije. Hitlerizem je s tem, da je, polagajoč račun o svojem eno-

letnem delu, iznova slovesno izpovedal svoj velikonemški pohlep po Avstriji, zopet svetu dokazal, da je največji ogroževalec miru med evropskimi narodi.

IZ RAZNIH DRŽAV

V NAŠI DRŽAVI.

Davčni zakoni. Finančni odbor narodne skupščine je 2. februarja sprejel tri zakonske načrte, in sicer dodatke k zakonu o neposrednih davkih, o taksah in o trošarinah. Kar se tiče pridobitnega davka, ne more biti davčna osnova manjša od dvakratnega zneska stanovanjske najemnine, če ta ni večja od 6000 Din na leto; če je večja kakor 6000 Din, ne more biti osnova manjša od dva- in polkratnega zneska; če je večja kakor 12.000 Din, ne more biti osnova manjša od trikratnega zneska, odnosno od tri- in polkratne stanovanjske najemnine, če ta presega 24 tisoč Din na leto. Glede na plačevanje davčnih zaostankov določa novi zakon tole: Državi do konca leta 1932 dolžni neposredni davki se plačajo najkasneje v teku 11 let, pri čemer z letom 1934, in to: če znaša dolg dvakrat ali večkrat toliko, kakor znesek enoletnega davčnega prepisa v 11 letih; če znaša 9 petin davčnega predpisa, v 10 letih; v 9 letih, če znaša 8 petin; pri 7 petinah v 8 letih; pri šestih v 5 letih, pri 4 v 5 letih, pri treh v 4 letih, pri 2 petinah v 3 letih; pri eni petini v 2 letih; če pa je davčni zaostanek manjši od 1 petine davčnega predpisa, se mora v celoti plačati v letu 1934. Pod enoletnim davčnim predpisom se razume oni znesek neposrednih davkov, za katerega je bil davčni obvezanec zadolžen v davčnem letu 1933, ali pa, če za to leto zadolžitev ni bila celotna, v kakem prejšnjem letu. — Glede na obrtnike je bil sprejet dodatek k členu 59 zakona o neposrednih davkih, ki določa: Mali obrtniki plačajo na račun davka 120 Din in za vsakega pomočnika po 60 Din letno; obvezniki 3. skupine členu 42 plačajo na leto 80 Din, za vsakega pomočnika pa po 40 Din v mestih do 10.000 prebivalcev; v mestih od 20.000 do 50.000 prebivalcev se zviša davek za 25%, v še večjih mestih pa za 50%. — Kar se tiče zakona o taksah, je predvidena nova taksa za vsako novo stavbo, in sicer do višine 50.000 Din ¼%, od 50.000 do 200.000 Din 1%, nad 200.000 Din pa 1½%. — Glede na zadrage je finančni odbor sklenil, da se vse zadrage, ki prodajajo svoje blago nečlanom, ter zadrage, ki prodajajo luksuzne predmete ali alkoholne pijače, zenačijo z drugimi trgovskimi podjetji. — Glede na takse je bilo sklenjeno, da se na račune do zneska 20 Din ne bodo pobirale; na račune od 20 do 100 Din se bo plačala taksa ¼ Din, na višje račune pa taksa 1 Din.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Razmerje med Avstrijo in Nemčijo. Kakor smo že večkrat poročali, rujejo

nemški hitlerjevci neprestano proti Avstriji, da bi pripomogli tudi tamkaj hitlerizmu do krmila in bi se na ta način Hitler polastil Avstrije. Ne gre pa samo za hujskarije v besedah in po časopisju, ampak tudi za povzročanje nemirov, pobojev, demonstracij in raznih atentatov, ki so v Avstriji na dnevnem redu in so njih povzročitelji hitlerjevci. Radi na kratko označenega in res nevzdržnega razmerja se je Avstrija obrnila na Društvo narodov in s posebnim pismom ali noto v Berlin. Dne 2. februarja je prejela avstrijska vlada odgovor na svojo na Hitlerjevo vlado naslovljeno pritožbo. Avstrijski ministrski svet je ugotovil po prečitaniu nemškega odgovora, da ne ustreza poskusu dun. vlade, da se na neposredni način poravnata spor, ki obstoja med obema nemškima državama, in da prizadevanje dunajske vlade ni našlo primerne razumevanja pri nemški vladi. Pismo, s katerim odgovarja nemška vlada na pritožbo avstrijske vlade, gre čez vse te pritožbe, kakor da bi jih ne bilo. Nemška vlada enostavno zanika od avstrijske vlade navedena dejstva. Zaupajoč v svoje pravično stališče, je nato ministrski svet soglasno sklenil, naj avstrijska vlada pod vodstvom g. kanclerja dr. Dollfussa izbere v bodoče

pot, ki ji je vsiljena po sedanjih razmerah.

Diktatura Heimwehra na Tirolskem. Tirolska vlada je zašla te dni v neprijeten položaj. Vodstvo tirolskega Heimwehra je postavilo tirolski vladi končno zahtevo, v kateri se je postavil Heimwehr na stališče, da vlada takoj napravi na Tirolskem red in mir. Če pa za to ni sposobna, potem naj prepusti Heimwehru, da on izvede do konca borbo proti narodno-socialističnim nasilnežem. Tirolska vlada se je obrnila na zvezno vlado na Dunaju, da bi zvezna vlada vplivala pri vrhovnem vodstvu Heimwehra, da se tirolski vladi prihrani ta sramota. Zvezna vlada na Dunaju pa pri vrhovnem vodstvu Heimwehra ni uspela in je danes sporočila tirolski vladi, da naj se podvrže diktaturi tirolskega Heimwehra. Od tedaj naprej vodi vso borbo proti narodnim socializmom na Tirolskem — tirolski Heimwehr.

Nova francoska vlada. Dne 30. januarja je sestavil radikal Daladier s pomočjo republikanske levice in neodvisnih socializmov vlado. Nova vlada sestoji iz 17 ministrov in 8 državnih podtajnikov. 15 članov vlade je pristahev radikalno-socialistične stranke. Neosocialisti so na svoji dopoldanski seji s 13 proti 19 glasovom odklonili vso vlado, ker se jim ni hotelo dati notrajnega ministrstva, ki so ga zahtevali za svojega poslanca Marqueta. Nova vlada je torej koncentracijska vlada in ne potrebuje podpore socializmov in neosocializmov.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Pod kljukastim križem. Kljukasti križ, znamenje hitlerizma, je pogansko znamenje, ki se vedno drznejše dviga zoper krščansko znamenje — Kristusov križ. Med obema ni poravnave, tudi pomirjenja ne. Ko je Hitler sklenil konkordat z rimskim papežem, so nekateri pričakovali, da bodo pravice Kristusovega križa ostale v Nemčiji nedotaknjene, in to tem bolj, ker je Hitler takrat vneto zatrjeval, da bo Nemčijo uredil in upravljal na podlagi »krščanstva«. Tisti, ki so gojili te nade, so do dna duše iznenadeni in užalosteni, s sv. Očetom na čelu. Papež Pij XI. je temu razpoloženju dal izraza v odgovoru na voščila, ki mu jih je poslal o božičnih praznikih nemški kardinal Schulte. V pismu, v katerem se za ta voščila zahvaljuje, poudarja, da je v velikih skrbeh radi razmer v Nemčiji. Razmere med cerkvijo in državo se v Nemčiji dnevno slabšajo. Narodni socializem vedno bolj pokazuje svoje poganske robove, ki jih je prej nekoliko skrival v težnji, da si nakloni podporo cerkve ali vsaj odstrani njeno nasprotovanje. Hitlerizem z dejanji dokazuje, da je v resnici takšen, kakor so ga prej obsodili nemški škofje in v božičnem pastirskem listu avstrijski škofje. Geslo hitlerjevske vlade se ne glasi: »Kristusov križ na-

prej!« To geslo slove: »Kljukasti križ naj zmaga povsod!« Kdor se temu pohodu poganskega križa upa ustavljati, se smatra kot sovražnik narodno-socialistične stranke in države. Mnogo morajo trpeti zlosti duhovniki, ki jih je veliko število zaprtih po ječah in zbiralnih taboriščih. Nedavno so bili obsojeni 3 katoliški duhovniki na Bavarskem (mestni župnik dr. Muhler, kaplan Thaler in katehet Sollacher); češ, da so širili govornice o razmerah, ki vladajo v zbiralnem taborišču Dachau. Obsojeni so bili na 4, 3 odnosno 5 mesecev. Zlasti je hitlerjevcem trn v peti katoliška mladina, ki se drži Kristusovega križa ter ne mara za kljukasti križ. Pretekli mesec je katoliška mladina v mestu Stuttgartu priredila versko prireditev za proslavo svetega leta. Katoliški študenti so v uniformah marširali z verskimi zastavami na svečanostni prostor, kjer je imel bogoslovni profesor iz Tübingena dr. Karl Adam govor. Z izbranimi besedami je govornik poudarjal, da za katoličane ni nobene npravnosti, tudi pogansko-narodne ne, ki ne temelji v veri. Katoliško krščanstvo je napravilo iz Nemcev to, kar so. Nemško krščanstvo, ki se zdaj širi, je rasno (plemensko) usmerjeno, je torej za katoličane praznoverje. Po govoru, ki so ga študentje sprejeli z velikanskim odobravanjem, je mladina kljub prepovedi policije napravila obhod po mestnih ulicah. Za to jih je zadela kazen. Kazen je tudi zadela govornika